

ศิลปวัฒนธรรมกับบทบาทการส่งเสริมการเรียนรู้ในสังคมใหม่

สมาน สรรพศรี

ภายใต้กระแสของความเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบันที่มีความรวดเร็ว การแข่งขัน ความซับซ้อนเชิงโครงสร้างในเรื่องต่าง ๆ อันมากมายนั้น มีสิ่งหนึ่งที่สำคัญในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับกระแสดังกล่าว คือ การศึกษา การเรียนรู้ การรู้เท่าทันในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีวิจารณญาณแยกแยะ กระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์จึงเป็นสิ่งสำคัญอันจะนำไปสู่กระบวนการตัดสินใจในทุก ๆ ด้านของชีวิต วัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้จึงเป็นแก่นความรู้ ฐานความรู้จากวิถีชีวิตที่สัมพันธ์การอยู่ร่วมในธรรมชาติสิ่งแวดล้อมสังคมรอบตัวตลอดเวลา

กรอบสาระเชิงเนื้อหาปริบทที่สำคัญ ซึ่งเป็นปัจจัยส่วนหนึ่งในการเป็นพลังขับเคลื่อน ก็คือศิลปวัฒนธรรมสามารถใช้เป็นพื้นฐานในการประยุกต์ และนำไปใช้กับบทบาท การส่งเสริมการเรียนรู้ใน สังคมใหม่ได้เป็นอย่างดี ประเด็นสำคัญต่อไปนี้ จะเป็นแนวทางพื้นฐานที่จะทำความเข้าใจเรื่องศิลปวัฒนธรรมเพื่อนำไปใช้ในสังคมการเรียนรู้

ตอนที่ 1 ประเด็นนโยบายรัฐกับการจัดการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์สำคัญของรัฐ ในแนวนโยบายการให้ความสำคัญเรื่องการศึกษา หากมองผ่านในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก ลงวันที่ 19 สิงหาคม 2542

จะสังเกตได้ว่าเป็นพระราชบัญญัติการศึกษานี้เน้นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลในสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้การฝึกอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากสภาพแวดล้อมสังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

ในด้านศิลปวัฒนธรรม สังเกตได้จากหมวด 4 แบ่งการจัดการศึกษา

มาตรา 23 ข้อ 3 กล่าวถึง ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลป วัฒนธรรม การกีฬาภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

มาตรา 25 รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกรูปแบบได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยาน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬา และนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อย่างพอเพียง และมีประสิทธิภาพ

นโยบายการศึกษาให้ทุกภาคส่วนของสังคมทั้งรัฐ และเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนบริจาคและดำเนินการจัดหรือมีส่วนร่วมในการจัดการพัฒนาการศึกษา และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

ปรัชญาพื้นฐาน พันธกิจ และยุทธศาสตร์การดำเนินการให้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับนี้ และการปฏิรูปการศึกษาคครั้งนี้ประสบความสำเร็จ รัฐบาล ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พต.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้มีนโยบายจัดตั้งองค์กรมหาชน ภายใต้สำนักงานบริหาร และพัฒนาองค์ความรู้ คือ สถาบันวิทยาการการเรียนรู้ (National Institute For Brain-Based Learning-NBL) จัดตั้งเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2547 และยังมีสถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส) ฯลฯ

แนวคิดใหม่ดังกล่าวนี้จะนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้ การจัดการความรู้ (Knowledge Management) เพื่อประสิทธิภาพของคน การเรียนรู้ร่วมกับเกิดแนวคิดที่สำคัญคือ

1. Knowledge Vision จะไปทางไหน ทำเพื่ออะไร
2. Knowledge Sharing การแลกเปลี่ยนความรู้ช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน แบ่งความรู้
3. Knowledge Assets เป็นการสร้างคลังความรู้เชื่อมโยงเครือข่าย ประยุกต์ใช้ ICT

ส่วนบทบาทของสถาบันวิทยาการการเรียนรู้ (สวร) นั้นจะเน้นให้ความสำคัญการจัดการเรียนรู้พื้นฐานของสมองมนุษย์ เชื่อว่าสมองของมนุษย์ออกแบบมาเพื่อเรียนรู้ เด็กทุกคนมีศักยภาพ แตกต่างกันจึงควรมีโอกาสได้พัฒนาศักยภาพตามลำดับขั้น พัฒนาการทางสมองแต่ละวัย (Brain-based learning) เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว ด้วยกระบวนการเรียนรู้ของสมองมนุษย์ในโลกยุคใหม่

การศึกษาปัจจุบันเน้นการพัฒนา ทักษะการมนุษย์ให้ความสำคัญกับการเพิ่มพูนสติปัญญา เซอร์ ปัญญา รวมกับพหุปัญญา (multiple intelligences)

การบูรณาการพหุปัญญา เป็นศูนย์แห่งเซิร์ฟปัญญาของ มนุษย์เกิดขึ้นได้โดยการให้การศึกษาขั้น พื้นฐานที่สำคัญคือ

1.กลุ่มภาษา สาระภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ พัฒนาไปสู่ความฉลาดทางภาษา (verbal-linguistic intelligence)

2.กลุ่มตรรกะ-คณิตศาสตร์ พัฒนาไปสู่ความฉลาดทางตรรกะ คณิตศาสตร์ (Logical-Mathematical Intelligence) เป็นความสามารถด้านการคิดคำนวณ สาระคณิตศาสตร์

3.กลุ่มธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม (Naturalistic Intelligence) สาระวิทยาศาสตร์ เป็นความฉลาดเรื่องรอบตัว นักคิด นักวิทยาศาสตร์

4.กลุ่มความคิดทางด้านร่างกาย การเคลื่อนไหว (Bodily Kinesthetic Intelligence) สาระการรับรู้ด้าน พลศึกษา สุขศึกษา กลุ่มนี้จะเป็นนักกีฬา นักแสดง กิจกรรมกลางแจ้ง

5.กลุ่มมีความเข้าใจตนเอง เชิงญาณทัศนะ หรือการรู้จักตนเอง (Intra personal Intelligence) และกลุ่ม จิตวิญญาณ (Spiritual Intelligence) สาระความรู้ด้านสังคมศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี ปรัชญา

6.กลุ่มมนุษย์สัมพันธ์ความเข้าใจผู้อื่น (Inter-personal Intelligence) สาระงานอาชีพเทคโนโลยี

7.กลุ่มมิติสัมพันธ์ ศิลปะ ความฉลาดทางการมอง (Visual-Spatial Intelligence) สาระความรู้จาก กิจกรรมศิลปะ การออกแบบ พบได้ในกลุ่มศิลปิน สถาปนิก ฯลฯ

8.กลุ่มดนตรี ความฉลาดทางดนตรี (Music Intelligence) สาระจาก กิจกรรมพัฒนา ผู้เรียนดนตรี และการแสดงละคร กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

ระบบการศึกษา ระบบคิด

ตั้งองค์การมหาชน เป็นองค์การเพื่อการพัฒนาบริหารองค์ความรู้ หนึ่งในนั้นคือจะศึกษาการพัฒนา สมองเด็ก

การพัฒนาหลักสูตร-การสอน ให้สอดคล้องกับการพัฒนาการของสมอง (Brain Based Learning)

การศึกษา : การมีความสุขร่วมกัน ครู ศูนย์กลาง + นักเรียน ศูนย์กลาง

Life long learning

เด็กต้องคิด บูรณาการในการเรียนรู้

Activity Based Learning

กล้าคิด บูรณาการศาสตร์ที่เกิดจากการเรียน เป็นการเรียนรู้ร่วมกัน

นักเรียน ต่อ นักเรียน

นักเรียน กับ ครู

นักเรียน กับ สื่อการเรียนรู้

นักเรียน กับ สังคม-สิ่งแวดล้อม

นักเรียน กับ ศาสนา การเมือง การปกครอง ศิลปวัฒนธรรม หน้าที่พลเมือง ประเทศไทย บริหาร การศึกษา โดยใช้กระทรวงศึกษาธิการเป็นศูนย์กลางมาเป็น 100 ปีแล้ว เป็นแบบ Inside out approach อนาคต ต้องเปลี่ยนเป็น Outside in Approach

ยุคศตวรรษที่ 21 องค์การแห่งการเรียนรู้และการบริหารความรู้ KM (Knowledge Management) จะเป็นยุคแห่งการพัฒนา และปรับเปลี่ยนระบบการบริหารทุกศาสตร์

ตอนที่ 2 ประเด็นทางศิลปวัฒนธรรม

ศิลปวัฒนธรรมของชาติ เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องมีการปรับพัฒนาฐานข้อมูล เพื่อเป็นองค์ความรู้ที่จะก่อ

ประโยชน์ต่อการศึกษาในปัจจุบัน เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง ในอดีตงานด้านศิลปะ วิทยาการเป็นงานแบบตั้งรับ เพราะไม่มีผลประโยชน์โดยตรงต่อนักการเมือง ผลประโยชน์ทางอุตสาหกรรม ปัจจุบันรัฐให้ความสำคัญคือการ ตั้งกระทรวงวัฒนธรรมขึ้นเพื่อกำกับดูแลติดตามงานด้านวัฒนธรรมของชาติ

ทรัพยากรบุคคลทางด้านวัฒนธรรม ต้องได้รับการพัฒนา รับกับความเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ หลักสูตรทางการศึกษาต่าง ๆ จะสร้างความเข้มแข็งทางวิชาการให้กับทางบุคลากร ทางวัฒนธรรม

ในโลกแห่งการเรียนรู้ มนุษย์มีโอกาสดำรงหาความรู้ด้วยตนเองเป็นธรรมชาติอยู่แล้ว เรียนรู้จาก สังคม สิ่งแวดล้อม แหล่งศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ การเรียนรู้มีหลายรูปแบบ การเรียนรู้จากตำรา ห้องเรียน หรือนอก ห้องเรียน นอกตำรา แสวงหากิจกรรมในหลายรูปแบบได้จากการเดินทางท่องเที่ยว เรียนรู้ ทดลอง เพื่อค้นหา ความถนัดของตนเอง

สาระสำคัญที่จะต้องมีการศึกษาและเรียนรู้ เช่น

1. ความหมาย คุณค่าขอบข่ายความสำคัญของศิลปวัฒนธรรม
2. ความสัมพันธ์ของศิลปวัฒนธรรมไทย กับศิลปวัฒนธรรมสากล
3. วิเคราะห์นโยบาย การให้ความสำคัญการดำเนินของรัฐที่มีต่อศิลปวัฒนธรรม
4. องค์การท้องถิ่นกับการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
5. การอนุรักษ์ การสืบสาน ศิลปวัฒนธรรม
6. กฎหมายรัฐธรรมนูญไทยกับการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม
7. การระดมความช่วยเหลือ
8. กรณีศึกษาวัฒนธรรมท้องถิ่นกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากเศรษฐกิจ การเมือง สังคม
9. การถ่ายทอดความรู้ด้านศิลปะไทย
10. ศิลปวัฒนธรรมกับการท่องเที่ยว
11. การพัฒนาสร้างสรรค์ ศิลปวัฒนธรรมอย่างยั่งยืน
12. ศิลปวัฒนธรรมกับเอกลักษณ์ของชาติ
13. งานช่างสิบหมู่ วัด และศิลปะในสมัยต่าง ๆ อนุรักษ์มรดกไทยให้คงไว้ในแผ่นดิน
14. การพัฒนาองค์กรทางศิลปวัฒนธรรม

การดำเนินการ

1. การเตรียมข้อมูลสารสนเทศทางศิลปวัฒนธรรม แหล่งข้อมูล ทุกแห่ง เป็นศูนย์ข้อมูลงานด้านวิชาการ
2. ดำเนินนโยบายใช้พลังองค์กรท้องถิ่น สร้างศูนย์การเรียนรู้ทางวัฒนธรรม การวางแผนการใช้ประโยชน์จากข้อมูลและพื้นที่อาคาร

3. การบริหารจัดการความรู้ ทางศิลปวัฒนธรรม เนื้อหาวิชาการ ออกแบบนำเสนอเป็นเอกสาร ตำรา แผ่นพับ นิทรรศการ

4. การพัฒนาบุคลากร การศึกษาฝึกอบรม เจ้าหน้าที่ทางวัฒนธรรม
5. การหาทุนจากรัฐ เอกชน เพื่อสนับสนุนกิจกรรม
6. หาทุนสนับสนุนงานวิจัย
7. การดำเนินการเผยแพร่กิจกรรม ทางศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

ตอนที่ 3 วิวัฒนาการระบบคิด การปรับตัว ของมนุษย์

มนุษย์ยุคเก่าสู่มนุษย์ยุค E-Model

ยุคก่อนประวัติศาสตร์ระยะเริ่มแรก

ปรับตัว เพื่อความอยู่รอด

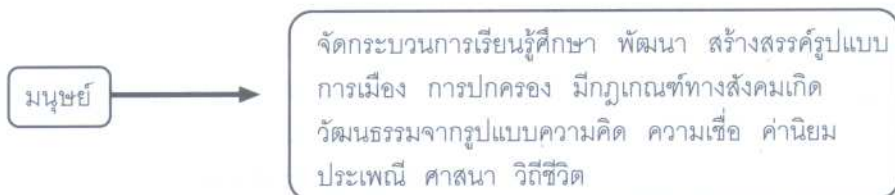
ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

เรียนรู้ ศึกษา

มนุษย์

เกิดกระบวนการพัฒนาเพื่ออยู่ร่วมกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุคประวัติศาสตร์ ระยะจัดระบบคิดสังคม

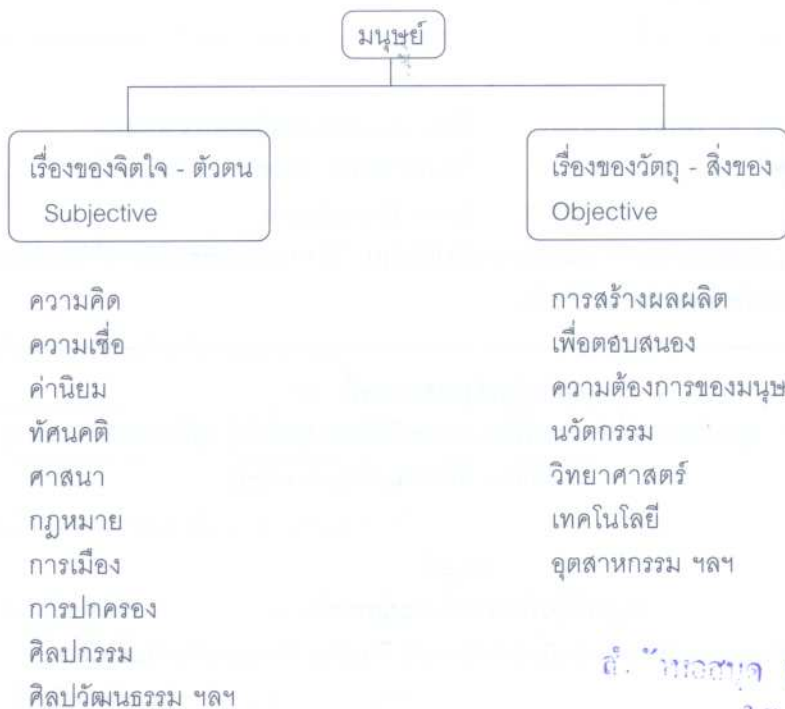

คุณสมบัติเด่นของมนุษย์

1. มนุษย์มีจินตนาการ (Imagination)
2. มนุษย์มีการแสดงออก (Expression)
3. มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ (Creative)
4. มนุษย์มีความต้องการ (Need)

จากลักษณะเด่นทั้งสี่ ทำให้มนุษย์จากอดีตจนถึงปัจจุบันสร้างสรรค์สรรพสิ่งให้เกิดขึ้นบนโลกมนุษย์

ศตวรรษที่ 18 - 19 ยุคแห่งยุโรป อังกฤษคือศูนย์กลาง

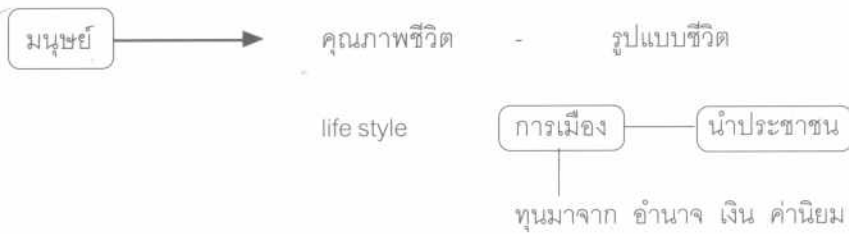
อ. นนทยา นนทิตยกุล
ภาควิชาศิลปกรรม
มหาวิทยาลัยบูรพา
วารสารศิลปกรรมบูรพา

30 มิ.ย. 2548

ศตวรรษที่ 20 ยุคความตื่นตัวโลกใหม่

โลกแห่งการแข่งขัน โลกทุนนิยม
โลกอุตสาหกรรม ยุคแห่งอเมริกา+ยุโรป

ปลายศตวรรษที่ 20 กระแสของธุรกิจ + การตลาด

เข้ามาครอบงำ กระแสโลกไร้พรมแดนมีบทบาทต่อชีวิตของผู้คน
ยุคแห่งอเมริกา ยุโรป ญี่ปุ่น

ตลาดหลักทรัพย์เจริญ การระดมทุนเกิดขึ้น ทุกอย่างของแต่ละประเทศ เน้น GDP เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

1. การขับเคลื่อนระดับสากล
2. การขับเคลื่อนของท้องถิ่น

ศิลปวัฒนธรรมของโลกในศตวรรษที่ 20 ถูกเผยแพร่และครอบงำโดยอิทธิพลวัฒนธรรมตะวันตก โดยเข้ามาในรูปแบบของ

- การค้าขาย การลงทุน
- ภาพยนตร์
- กีฬา
- ศิลป-วัฒนธรรม-แฟชั่น-การออกแบบ
- โฆษณาสินค้า การสร้างภาพลักษณ์
- สินค้า Brand Name

คลื่นวัฒนธรรมตะวันตก แผ่กระจายไปทั่วโลก โดยกระแสของโลกาภิวัตน์โลกไร้พรมแดน สื่ออิเล็กทรอนิกส์ คอมพิวเตอร์ มือถือ เป็นต้น

ความคิดต้นศตวรรษที่ 21

ยุคการตลาดชั้นนำโลกเสรีนิยมประชาธิปไตย+ทุนนิยม ธุรกิจการค้า
การตลาด มีอิทธิพลครอบงำมนุษย์

มนุษย์

มนุษย์เป็นทั้งผู้รับผลและผู้กระทำ

หมดยุค สงครามเย็นระหว่างโลกคอมมิวนิสต์กับโลกเสรี เงินเข้ามามีบทบาทในกระแสโลก

อำนาจจากประชากร 1300 กว่าล้านคน คือกำลังผลิตและพลังการซื้อ ตลาดใหญ่ที่สุดในโลก
ยุคแห่งการแลกเปลี่ยน การแข่งขัน การสร้างโอกาส การเมือง ทุน = เงิน

อำนาจต่อรองสังคมใหม่คือ พลังงาน + อาหาร + ความคิด

● ในศตวรรษที่ 19 หากอยากจะรายดั่งไปอังกฤษ

● ในศตวรรษที่ 20 ต้องไปที่สหรัฐอเมริกา แต่ในศตวรรษที่เรากำลังใช้ชีวิตอยู่นี้คือ

ศตวรรษที่ 21 ต้องมาที่จีน จีน - ภูมิปัญญาที่สามารถสร้างขึ้นมาเป็นลมตะวันตกที่พัดสู่ตะวันตก

● The Spirit of Asia จิตวิญญาณแห่งโลกแห่งตะวันออก ลมตะวันตกกำลังจะหวนพัดสู่ตะวันตก โลกมี 2 ด้านเสมอ ผู้นำนักของการตัดสินใจอยู่ที่ฐานของความคิดว่าจะนำสิ่งนั้นไปใช้เพื่ออะไร ด้านที่ 3 คือด้านที่เราเลือก

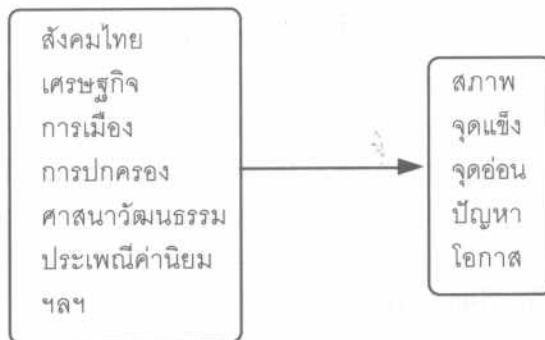
เลือกถูกหรือผิด ประสบการณ์ สภาพการณ์ กาลเวลาสิ่งแวดล้อม ปัจจัยภายในภายนอก การวิเคราะห์กระบวนการตัดสินใจด้วยเหตุและผล บุรณาการสิ่งที่เรียนมา ศึกษาวิเคราะห์หิวภัยมา ถึงแม้ว่าเราใช้ความคิดในโลกยุคใหม่มากกว่าความเชื่อ แต่ความเชื่อสามารถถักทอสร้างความเข้มแข็งให้กับร่างกายและจิตใจได้ ความเชื่อเป็นมาตราวัดสำนึกสุดท้ายในการร่วมเสนอความคิดในกระบวนการกลุ่ม แต่การตัดสินใจวางแผนดำเนินการคงต้องใช้กระบวนการคิดที่มีเหตุและผลให้สมกับคำว่าจิตวิญญาณแห่งโลกตะวันออก (The Spirit of Asia)

ตอนที่ 4 ประเด็นศิลปวัฒนธรรมไทย

ศิลปวัฒนธรรมไทย : อดีต : ปัจจุบัน : อนาคต

ศิลปวัฒนธรรมไทยในเวทีโลก

ประเทศไทย

การขับเคลื่อนของศิลปวัฒนธรรมไทย

ประชาชน ชุมชนของสังคม — นโยบายรัฐ — หน่วยราชการ — กระทรวง กรมต่าง ๆ

สังคมไทย คนไทยมองศิลปวัฒนธรรมอย่างไร

มันมีอยู่แล้ว

โบราณเก่าคร่ำครึ ไม่ทันสมัย

ดี มีเอกลักษณ์

มีคุณค่า สวยงาม

ปล่อยให้มันเป็นไป เกิดแก่ดับ

ควรอนุรักษ์ รักษา สร้างสรรค์ สืบสาน ให้คงอยู่ตลอดไป

คำถาม

ศิลปวัฒนธรรมไทยปัจจุบัน อ่อนแอหรือไม่ ภัยคุกคาม คืออะไร

ถ้าปล่อยไปอย่างนี้ อะไรจะเกิดขึ้น

ช่างมันไม่เกี่ยวกับฉัน ใช่เราไม่อดตาย

ถ้าขาดศิลปวัฒนธรรม ศิลปวัฒนธรรมจะหมดไปหรือไม่ หรือหายไปจากโลกนี้เลย

คำตอบ

ไม่หายไปหมดไม่ตาย จากโลกนี้ ตราบใดที่ยังมีมนุษย์มีคนไทย ประชาชนคนไทย

สังคมไทย มีประเทศไทย ศิลปวัฒนธรรมไทยจะดำเนินต่อไป เพราะมนุษย์ คือผู้สร้าง

ศิลปะนั่นเอง

ศิลปวัฒนธรรมไทยจะอยู่อย่างไร ถึงจะรอดในสังคมใหม่ ของศตวรรษที่ 21

การสร้างคนให้รู้เท่าทันกระแสวัฒนธรรมของโลก เพราะวัตถุ คือ การตอบสนองคุณค่าด้านร่างกายแต่ศิลปวัฒนธรรมไทย คือ การสร้างคุณค่า ความภูมิใจในเอกลักษณ์ เป็นคุณค่าด้านจิตใจเทียบเป็นปริมาตรตัวเงินไม่ได้แต่จะฝังลึกเต็มเปี่ยมปิติ ในสมองความรู้สึกนึกคิดตลอดเวลา มีความมั่นใจ ภูมิใจในตนเอง และประเทศชาติ

ตอนที่ 5 ประเด็นการเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม

การเรียนรู้ การศึกษา การค้นคว้า การวิจัย จึงเป็นสิ่งสำคัญ

การเรียนรู้ยุคปฏิรูปการศึกษา เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ตลอดเวลา ทุกสถานที่ทุกโอกาส life long learning เป็นวัฒนธรรมเรียนรู้ด้วยตนเอง

องค์ความรู้แหล่งศิลปวัฒนธรรม

จากแหล่งที่ตั้ง สถานที่ บริเวณ เขต
กิจกรรม ประเพณีในท้องถิ่น

สร้างระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ
ความรู้ ทางศิลปวัฒนธรรม
(รวบรวมทำเป็นระบบ)

- แหล่ง - สื่อการเรียนรู้ทางศิลปวัฒนธรรม

Internet CD - Rom DVD VCD ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ สิ่งพิมพ์ หนังสือ หอสมุด พิพิธภัณฑ์ ศูนย์การเรียนรู้ทางวิชาการ กิจกรรม การฝึกอบรม การสัมมนา เป็นต้น

● ปัจจัยสำคัญของศิลปวัฒนธรรมไทยยุคดิจิทัล

- 1.นโยบายรัฐบาล —————>งบประมาณ - การส่งเสริม
- 2.ความตั้งใจของหน่วยงานราชการ - วิสัยทัศน์ vision
- สมรรถนะการทำงาน Competency
- 3.ทรัพยากรมนุษย์
- นักวัฒนธรรม
- HR - Human Resource
- 4.การศึกษา
- องค์การแห่งการเรียนรู้ทางวัฒนธรรม
- Learning organization culture
- 5.Knowledge Management รวบรวมความรู้ทางวิชาการ บริหารจัดการให้ความรู้สู่สังคม
- 6.Innovation Event มีนวัตกรรม สื่อ กิจกรรม ความคิดใหม่ ๆ เพื่อสื่อสารกับสังคมรุ่นใหม่
- 7.Corporate Culture สร้างนวัตกรรมให้สอดคล้องกับองค์กรสังคม
- 8.องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น คือ ผู้นำ

● การเรียนรู้แบบบูรณาการ การเรียนรู้สู่การลงมือทำจริง

การรวบรวมภาพแหล่งศิลปกรรม ประวัติศาสตร์ การถ่ายภาพ การเล่านิทาน การเรียงความ การเขียนบทความเชิงสารคดี กล้องถ่ายภาพดิจิทัล การสาธิต การรำยรำ เล่นละคร อภิปรายได้ว่าที่ การบรรยาย การเขียนโครงการ

● กระบวนการเรียนการสอน

ผลงานจากการเรียน	สิ่งประดิษฐ์
	รายงาน
	การนำเสนอ
	นิทรรศการ
	กิจกรรมกลุ่ม เดี่ยว
	Show
	การวางแผนวิเคราะห์ ทบทวน สะท้อนความคิด
	การคิดวิเคราะห์ จากกิจกรรม ตนได้เรียนรู้อะไรบ้าง

คุณค่าการ
พัฒนาตนเอง

สิ่งแวดล้อมด้านศิลปะและวัฒนธรรมมีผลต่อการเรียนรู้ พัฒนาการของเยาวชนเช่นเดียวกับอิทธิพลทางด้านอื่น สังคมการเรียนรู้สมัยใหม่เน้นการเข้าถึงแหล่งข้อมูล การจัดการเกี่ยวกับข้อมูลเพื่อนำมาปรับใช้กับชีวิต การพัฒนาการ มีการพูดถึงเรื่องความฉลาดแก้ปัญหา

ไอคิว (Intelligence Quotien) ความฉลาดทางอารมณ์

อีคิว (Emotional Quotien) ความสำนึกทางจริยธรรม

เอ็มคิว (Moral Quotien) คุณธรรม

สังคมวัฒนธรรม ศิลปวัฒนธรรมเป็นพื้นฐานที่สำคัญ นำไปสู่การพัฒนาด้านอีคิวและเอ็มคิว เพราะอีคิวคือความฉลาดทางอารมณ์ จิตใจ สังคม รู้เข้าถึงอารมณ์ตนเองและคนอื่น สามารถควบคุมตนเองได้ มีมนุษยสัมพันธ์ ส่วนเอ็มคิวเป็นเรื่องคุณค่าทางจริยธรรม สามัญสำนึกศิลปวัฒนธรรม ศาสนาเป็นการช่วยให้เกิดการพัฒนาการได้เป็นอย่างดี

● คนรุ่นใหม่ ต้องเรียนรู้ข้อดีของรุ่นเก่า นำมาพร้อมกับความเป็นรุ่นใหม่ เพื่อสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปอย่างถูกต้อง มั่นคง รวดเร็ว

ตอนที่ 6 ประเด็นมนุษย์กับวัฒนธรรม

การเกิดวัฒนธรรมเป็นเรื่องของคนกับสังคม มนุษย์คือเป็นผู้สร้างวัฒนธรรม ศิลปวัฒนธรรมเป็นสื่อเพื่อสร้างคนให้เป็นมนุษย์ผู้มีจิตใจสูง ใจงาม มีรสนิยม สำนึกดี สร้างสรรค์สังคมให้ดีขึ้น ก้าวหน้าร่มเย็นเป็นสุข รู้เท่าทัน

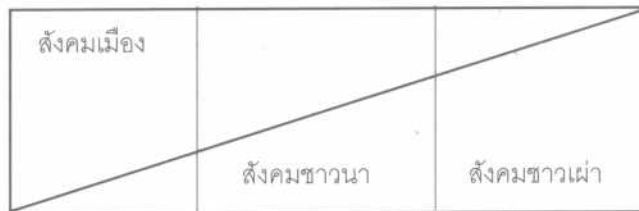
สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ในอดีตวัดคือศูนย์กลางการเรียนรู้ ศิลปวัฒนธรรมสามารถนำไปประยุกต์เพื่อพัฒนาประเทศได้

● ประเภทของวัฒนธรรม

1. ในลักษณะชนบทรรมนิยมประเพณี ความเชื่อ
2. ในลักษณะสังคมนิยม ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม

การถ่ายทอด อิทธิพลทางวัฒนธรรม การรับวัฒนธรรมจากสังคมอุตสาหกรรม สังคมอื่น ๆ

สังคมอุตสาหกรรม

สังคมเกษตรกรรม

● ยุค New Economy เกิดจากพลังขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี อำนาจอิทธิพลอย่างอินเทอร์เน็ต ที่เปลี่ยนโลกแห่งยุคสมัยให้อยู่ใน E - Model

คนยุค E-Model

โลกยุคปัจจุบัน สะท้อนชีวิตกับเทคโนโลยี คนไทยยุคดิจิทัล มีสิ่งอำนวยความสะดวกเกิดขึ้นมากมายที่เป็นผลมาจากการพัฒนา เช่น นโยบายรัฐบาลประกาศว่า จะเป็นรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ อีกฟเวินเมนต์ มีการสร้างระบบ (E-service) บริการผ่านอิเล็กทรอนิกส์ พบข้อมูลประกวดราคา อีอ็อกชั่น (E-Auction)(E-government) การจัดซื้อจัดจ้างผ่านอิเล็กทรอนิกส์ (E-Shopping) ยังมี สมาชิกการ์ด บัตรประชาชนเอนกประสงค์ วัฒนธรรมคนยุคใหม่ ปัจจุบัน นอกจากความต้องการปัจจัย 4 แล้ว คนเมืองสมัยนี้ยังต้องการรถ โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต ไฮสปีดเน็ต เอ็มที 3 ระบบออนไลน์ เทคโนโลยี บรอดแบนด์แบบไร้สาย (ไวร์เลส) มีสถานีวิทยูออนไลน์ เพลงออนไลน์ เกมออนไลน์ ทีวีบรอดแบนด์ รายการโทรศัพท์ ยุคดิจิทัลจะมีการแพร่ภาพ และเสียงบนเครือข่าย

วัฒนธรรมยุคใหม่ กระแส ฮิป HIP (Highly Individual person) สะท้อนไลฟ์สไตล์ของคนเมือง ที่มีความเป็นปัจเจกชนมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ไม่ซ้ำแบบใคร เชื้อเรื่องของศิลปะการออกแบบ สะท้อนรสนิยมส่วนบุคคล มีความเป็นตัวของตัวเองสูง

กระแสความเปลี่ยนแปลงของโลก ปัจจุบันมีผลกระทบโดยตรงต่อวิถีชีวิต ทุกสิ่งทุกอย่างกำลังเปลี่ยนไปสำหรับคนไทย ชาวไทย เอาเรื่องใกล้ตัวเช่นบ้าน รถ ร้าน สะดวกซื้อ โลว์คอสต์ แอร์ไลน์ รถไฟฟ้า รถใต้ดิน ฯลฯ

ยุคโลกาภิวัตน์ (Globalization)

โลกชีวิตคนเมืองหลวงใหญ่ใช้ชีวิตแบบสังคมโลก (Cosmopolitan) เยาวชนคนยุคใหม่ เกิดขึ้นมาท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลง สังคมบริโภคนิยม สังคมข่าวสารที่เยาวชนไทยรับรู้พร้อมกับเยาวชนทั้งโลก ระบบวัฒนธรรมไทยดั้งเดิม จะลดความเข้มข้นลง สังคม จิตวิญญาณไทยลดลง

เยาวชนชาวไทยเล็ก ๆ แล้วก็คนไทย ที่มีศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีความเชื่อ ห่อหุ้มจิตใจเขาอยู่เหมือนเดิม ศิลปวัฒนธรรมปัจจุบันจะเป็นเอกลักษณ์เดิมเฉพาะพื้นที่ท้องถิ่นเป็นความภูมิใจ จะมีการปรับตัวไปได้ไม่มีปัญหา แต่คนรุ่นใหม่จะมี Format มาตรฐานเดียวกันภายใต้สังคมบริโภคนิยม ที่เน้นการคิดกว้างไกล วิสัยทัศน์

โลกวัตถุนิยม เปลี่ยนโฉมสังคมไทยและทำให้คนเห็นแก่ตัว ทำลายทรัพยากร ป่า แหล่งน้ำ ใช้สารเคมีก่อให้เกิดมลพิษ ผู้คนมีความโลภ เกิดช่องว่างคนรวยคนจน การสร้างความรู้ท้องถิ่นซึ่งเป็นความรู้ภายใน

ชุมชนเกิดขึ้นจากชุมชน การมีความรู้ภายนอกชุมชนที่เข้ามากระทบต่อชีวิตชุมชน ความรอบรู้เหล่านี้จะเป็นการสร้างพลังชุมชน

ความรู้ท้องถิ่นคือการรู้จักตัวเอง รู้เราเป็นใครมาจากไหน เป็นการศึกษาชุมชนจากประวัติศาสตร์ และสภาพภูมิประเทศ สังคมวิทยา การดำรงไว้ธรรมเนียมประเพณีสิ่งดี ๆ ภูมิปัญญา ศิลปวัฒนธรรม ประยุกต์สถานการณ์ร่วมกับการเปลี่ยนแปลงเชื่อมโยงกับเศรษฐกิจของชุมชนและสังคมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

การสร้างคุณค่าศิลปวัฒนธรรมไทย ศิลปหัตถกรรมไทยเป็นการอนุรักษ์ รักษาป้องกันปัญหาลิขสิทธิ์ เช่น การจดตีตราผ้าไหมและหัตถกรรมไทยจดลิขสิทธิ์ สิทธิบัตรเครื่องหมายการค้า เป็นการป้องกันการละเมิดครอบครองภูมิปัญญาของไทย เมื่อจดทะเบียนคุ้มครองสิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา ทั้งในประเทศและต่างประเทศจะไม่มีใครละเมิดสมบัติของชาติ

คนไทยทุกคนควรตระหนักเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมไทย จึงมีความภูมิใจความเป็นไทยให้อยู่คู่แผ่นดินตลอดไป

● ชุมชนเข้มแข็ง

ในทางสังคมความเข้มแข็งของชุมชนสามารถจัดการกับแหล่งความรู้ จัดแผนแม่บทชุมชนจัดระบบกระบวนการความรู้จากความสัมพันธ์ของชุมชนในมิติต่าง ๆ เช่น องค์กรท้องถิ่น ประชาชน กลุ่มอาชีพ เศรษฐกิจชุมชน โรงเรียน บ้าน วัด การศึกษา การเกษตรกรรมสิ่งแวดล้อม ศูนย์กลางการเรียนรู้เรื่องชุมชนรวมไปถึงศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ภูมิปัญญา เป็นการศึกษาบูรณาการทุกมิติทั้งด้านนโยบายภาครัฐ ผู้นำท้องถิ่น ภาคการสนับสนุนจากเอกชน ด้านการสาธารณสุข ธุรกิจ อุตสาหกรรมชุมชน กองทุนหมู่บ้านการพึ่งตนเอง ศิลปวัฒนธรรมเป็นพื้นฐานสากลในการตอบประเด็นของการเรียนรู้ การพึ่งตนเอง การพัฒนาสัมพันธ์ภาพทางสังคม

มนุษย์มีกระบวนการคิดและเก็บเรื่องราวต่าง ๆ เป็นความทรงจำจากข้อมูล รอบตัว เรียนรู้ สังคม ประสบการณ์เกิดเป็นชีวิตทัศน์ โลกทัศน์ ส่วนตัวนำไปสู่ทัศนคติเป็นความคิดสร้างตัว

สังคมมนุษย์ร่วมด้วยช่วยกัน การระดมความคิดของชาวบ้านนำไปสู่การพัฒนาภูมิปัญญาชาวบ้าน (Local Knowledge) การถือกำเนิดวัฒนธรรมประเพณีเพื่อรับใช้สังคม จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญในอดีต ปัจจุบันโลกวัตถุนิยม ระบบทุนนิยมที่เป็นการตลาด กำไร เงิน ระบบนี้เข้ามามีอิทธิพลกับชาวบ้านจนมีผลกระทบต่องิเลสชาวบ้านแบบดั้งเดิมที่มีน้ำใจ และการแสดงออกอย่างบริสุทธิ์ ถูกบุกรุกโดย น้ำเงิน ความสุข จากวิถีธรรมชาติ หดหายไป ความเจริญจากระบบทุนนิยม เทคโนโลยีสมัยใหม่ มีทั้งคุณทั้งโทษ โดยประโยชน์ได้ในแง่ความสะดวกสบายแต่สิ่งเหล่านี้ก็เข้ามาทำลายวิถีการดำรงชีวิตแบบอดีตที่ยึดถือเคารพสืบทอดบรรพบุรุษ ภูมิปัญญาหายไป ถูกแทนด้วยภูมิปัญญาตะวันตก

วัฒนธรรมกับการพัฒนาสังคมปัจจุบัน ทางเลือกสังคมไทย คำตอบอยู่ในชุมชน การสร้างวัฒนธรรมชุมชนให้เข้มแข็ง รู้เท่าทัน สร้างภูมิคุ้มกัน ชุมชนมีวัฒนธรรมของตนอยู่แล้ว วัฒนธรรมชุมชนเป็นพลังผลักดันการพัฒนา มีจิตสำนึกถึงคุณค่าในวัฒนธรรมของตนอย่างภูมิใจ

หลักสูตร การบริหารจัดการทางวัฒนธรรมเป็นบทสะท้อนถึงความก้าวหน้า วิวัฒนาการ และการปรับตัวครั้งสำคัญของงานด้านวัฒนธรรม เป็นการปรับให้ทันยุคและทำให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ

คน คือกลไกสำคัญที่สุดของการขับเคลื่อนทุกสิ่งทุกอย่าง ทรัพยากรมนุษย์ในแวดวงวิชาการด้านศิลปวัฒนธรรมจึงมีบทบาทสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ในสังคมใหม่ จากทุกประเด็นตั้งแต่ ตอนที่ 1 เรื่องนโยบายรัฐกับการจัดการเรียนรู้ และรัฐกับการให้ความสำคัญกับศิลปวัฒนธรรม ตอนที่ 2 ประเด็นทางศิลปจิตรกรรม ตอนที่ 3 วิวัฒนาการระบบกับการปรับตัวของมนุษย์ ตอนที่ 4 ศิลปวัฒนธรรมไทย ตอนที่ 5 การเรียนรู้ศิลปวัฒนธรรม ตอนที่ 6 มนุษย์กับวัฒนธรรม ทั้งหมดนี้